

**Донецький національний університет
імені Василя Стуса**

**ДОНЕЦЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ
ЧАСОПИС**

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

Рік заснування – 2024

№ 1(1), 2024

Вінниця – 2024

Vasyl' Stus Donetsk National University

DONETSK HISTORICAL JOURNAL

ACADEMIC JOURNAL

Founded – 2024

Issue 1(1), 2024

Vinnytsia – 2024

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Донецького національного університету імені Василя Стуса
(протокол № 21 від 28.06.2024)*

Редакційна колегія:

Довжук Ігор, д-р іст. наук, проф., проф. кафедри соціальних комунікацій, документознавства та інформаційної діяльності Університету Григорія Сковороди в Переяславі

Лаврут Ольга, д-р іст. наук, доц., проф. кафедри суспільно-гуманітарної та медійної освіти Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти

Литвиненко Роман, д-р іст. наук, проф., проф. кафедри всесвітньої історії та археології Донецького національного університету імені Василя Стуса

Мелекєсцев Кирило, канд. іст. наук, ст. викл. кафедри історії України та спеціальних галузей історичної науки Донецького національного університету імені Василя Стуса (*відповідальний секретар*)

Отземко Олена, канд. іст. наук, доц., доц. кафедри історії України та спеціальних галузей історичної науки Донецького національного університету імені Василя Стуса

Пятницькова Ірина, канд. іст. наук, доц., доц. кафедри історії України та спеціальних галузей історичної науки Донецького національного університету імені Василя Стуса

Сирник Ярослав, доктор габілітований, професор Вроцлавського університету

Степанчук Юрій, д-р іст. наук, доц., проф. кафедри історії України Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

Темірова Надія, д-р іст. наук, проф., проф. кафедри історії України та спеціальних галузей історичної науки Донецького національного університету імені Василя Стуса (*головний редактор*)

Шандра Ірина, д-р іст. наук, проф., проф. кафедри музейно-туристичної діяльності Харківської державної академії культури (Україна), професор кафедри економічної та соціальної історії Варшавської школи економіки (Szkoła Główna Handlowa w Warszawie)

Д 672 Донецький історичний часопис: науковий журнал / за ред. Н. Темірової. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса. 2024. № 1(1). 114 с.

Згідно з Рішенням Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення № 2521 від 08.08.2024 науковий журнал зареєстрований як друковане медіа і внесений до Реєстру суб'єктів у сфері медіа з ідентифікатором R30-05421.

Періодичність: 2 випуски на рік.

Опублікування матеріалів у журналі є безкоштовним.

Адреса редакції:

Факультет історії та міжнародних відносин,
Донецький національний університет
імені Василя Стуса,
вул. 600-річчя, 21,
Вінниця, 21021

Е-mail: donchasopys@gmail.com

Електронна версія: <https://jdonhm.donnu.edu.ua/index>

© Донецький національний університет
імені Василя Стуса, 2024

*Recommended for publication by the Academic Council
of Vasyl' Stus Donetsk National University
(protocol № 21, June 28, 2024)*

Editorial board:

Dovzhuk Ihor, Doctor of Sciences in Historical Sciences, Professor, Prof. at the Department of Social Communications, Document Studies and Information Activities of the Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav

Lavrut Olha, Doctor of Sciences in Historical Sciences, Docent, Prof. at the Department of Social, Humanitarian and Media Education of the Donetsk Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education

Lytvynenko Roman, Doctor of Sciences in Historical Sciences, Professor, Prof. at the Department of World History and Archeology of Vasyl' Stus Donetsk National University

Mieliiekiestsev Kyrylo, Candidate of Sciences in Historical Sciences, Senior Lecturer at the History of Ukraine and Auxiliary Sciences of History Department of Vasyl' Stus Donetsk National University (*Editorial Secretary*)

Otzemko Olena, Candidate of Sciences in Historical Sciences, Docent, Assoc. Prof. at the History of Ukraine and Auxiliary Sciences of History Department of Vasyl' Stus Donetsk National University

Piatnytskova Iryna, Candidate of Sciences in Historical Sciences, Docent, Assoc. Prof. at the History of Ukraine and Auxiliary Sciences of History Department of Vasyl' Stus Donetsk National University

Syrnyk Yaroslav, Doktor habilitowany, Professor of the University of Wrocław

Stepanchuk Yurii, Doctor of Sciences in Historical Sciences, Docent, Prof. at the History of Ukraine Department of the Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University

Temirova Nadiia, Doctor of Sciences in Historical Sciences, Professor, Prof. at the History of Ukraine and Auxiliary Sciences of History Department of Vasyl' Stus Donetsk National University (*Editor-in-Chief*)

Shandra Iryna, Doctor of Sciences in Historical Sciences, Professor, Prof. at the Department of Museum and Tourist Activity of the Kharkiv State Academy of Culture (Ukraine), Prof. at the Department of Economic and Social History of the Warsaw School of Economics (Szkoła Główna Handlowa w Warszawie)

Д 672 Donetsk Historical Review / Temirova N. (Ed.-in-Chief). Vinnytsia: Vasyl' Stus DonNU. Issue 1(1), 2024. 114 p.

By the Decision of the National Council of Ukraine on Television and Radio Broadcasting No. 2521 dated August 8, 2024 this academic journal is registered as print media in the State Register of Subjects in the Field of Printed Media, with the media identifier R30-05421.

Frequency: 2 issues a year.

Publication of materials in the journal is free of charge.

Publisher Contacts:

Faculty of History and International Relations,
Vasyl' Stus Donetsk National University,
600-richchia str., 21,
Vinnytsia, 21021

E-mail: donchasopys@gmail.com

Digital version: <https://jdonhm.donnu.edu.ua/index>

© Vasyl' Stus Donetsk
National University, 2024

ЗМІСТ

Студії з ранньомодерної та модерної історії

<i>Отземко Олена.</i> ПІВНІЧНЕ ПРИАЗОВ'Я В ЗАПИСКАХ ІНОЗЕМЦІВ 16 – СЕРЕДИНИ 17 ст.	7
<i>Довжук Ігор.</i> ПЕРШІ ЗАВОДИ ДОНБАСУ ТА ЇХ РОЛЬ У РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТІ ПІВДНЯ УКРАЇНИ	19
<i>Темірова Надія.</i> ВЕЛИКІ ЗЕМЛЕВЛАСНИКИ ДОНЕЧЧИНИ НА ПОЧАТКУ ПРОМИСЛОВОЇ ДОБИ.....	31

Студії з історії 20 – початку 21 ст.

<i>Бут Олександр.</i> «ВІН ВИБРАВ СВОБОДУ, А СВОБОДА ВИБРАЛА ЙОГО» ...	42
<i>Зубко Ольга.</i> УКРАЇНСЬКІ РАДЯНСЬКІ ДЕТЕКТИВИ ТА ЕМІГРАЦІЙНІ СЕНСАЦІЙНІ ПОВІСТІ (1920–1930-ті рр.)	54
<i>Лаврут Ольга.</i> ПЕРЕВІРКИ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКОЛАХ УРСР У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ 1940-Х – 1980-Х РР.....	66
<i>Мелекєсцев Кирило.</i> ANCIENT HISTORY AND SUBVERSIVE ATTEMPTS TO AFFECT REGIONAL SYMBOLS BY INFORMATION WARFARE ACTORS....	79
<i>Мартинчук Інна.</i> СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЦЕРКОВ ТА РЕЛІГІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ.....	91
<i>Пятницькова Ірина.</i> РОСІЙСЬКА АГРЕСІЯ НА ДОНЕЧЧИНІ МОВОЮ СВІДКІВ: ПРОЄКТИ ДОКУМЕНТУВАННЯ.....	102

CONTENTS

Early Modern and Modern History Studies

<i>Otzemko Olena.</i> THE NORTHERN PRYAZOVIA IN THE NOTES OF FOREIGNERS IN THE 16 th – MID 17 th CENTURIES.....	7
<i>Dovzhuk Ihor.</i> THE FIRST FACTORIES OF DONBAS AND THEIR ROLE IN THE DEVELOPMENT OF INDUSTRY IN THE SOUTH OF UKRAINE.....	19
<i>Temirova Nadiia.</i> LARGE LANDOWNERS OF DONECHCHYNA AT THE BEGINNING OF THE INDUSTRIAL AGE.....	31

The 20th – Early 21st Centuries History Studies

<i>But Oleksandr.</i> «HE CHOSE FREEDOM, AND FREEDOM CHOSE HIM».....	42
<i>Zubko Olha.</i> UKRAINIAN SOVIET DETECTIVES AND EMIGRATION SENSATIONAL STORIES (1920s–1930s).....	54
<i>Lavrut Olha.</i> INSPECTIONS IN SECONDARY SCHOOLS OF THE UKRAINIAN SSR IN THE SECOND HALF OF THE 1940s–1980s.....	66
<i>Mieliekiestsev Kyrylo.</i> ANCIENT HISTORY AND SUBVERSIVE ATTEMPTS TO AFFECT REGIONAL SYMBOLS BY INFORMATION WARFARE ACTORS	79
<i>Martynchuk Inna.</i> SOCIAL AND HUMANITARIAN ACTIVITIES OF CHURCHES AND RELIGIOUS ORGANIZATIONS DURING THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR	91
<i>Piatnytskova Iryna.</i> RUSSIAN AGGRESSION IN DONECHCHYNA AS TOLD BY THE WITNESSES: DOCUMENTING PROJECTS	102